

УДК 378.9:338.48:796.5

ОСВІТНЬО-ІНФОРМАЦІЙНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ЗАСІБ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ТУРИЗМОЗНАВСТВА ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Сидорук А.В.

Запорізький національний університет

В статті визначено, що впровадження освітньо-інформаційного середовища у навчальний процес є одним із пріоритетних напрямів підготовки студентів вищого навчального закладу. Актуалізовано необхідність впровадження новітніх інноваційних методик підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства до професійної діяльності. Висвітлені погляди визначних наукових діячів з приводу організації дистанційного навчання у вищих навчальних закладах. Окреслені мета та завдання освітньо-інформаційного середовища у процесі формування готовності майбутніх фахівців з туризмознавства. Охарактеризовано поняття системи Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment) як модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища, що активно впроваджується в освітню підготовку фахівців з туризмознавства вищого навчального закладу.

Ключові слова: освітньо-інформаційне середовище, професійна підготовка, фахівці, студенти, туризмознавство, навчальний процес.

Постановка проблеми. Сучасний стан розвитку туризму набуває все більшого поширення на території України. Наша держава має великий потенціал краєзнавчих і природно – рекреаційних об'єктів, а також багату стародавню культуру. Саме тому, велика кількість іноземних туристів прибуває в Україну з метою ознайомлення з її історією та видатними старовинними архітектурними пам'ятками. Туризм є одним із джерел прибутків нашої держави, що зумовлює необхідність у кваліфікованих фахівцях сфери обслуговування. Це вказує на потребу в удосконаленні діючої системи вищої освіти щодо підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства до їх професійної діяльності кадрів з метою забезпечення розвитку туристичної галузі країни відповідно до міжнародних стандартів.

Одним із пріоритетних напрямів підготовки студентів закладів вищої освіти можемо визначити впровадження освітньо-інформаційного середовища у навчальний процес, переваги якого полягають у полегшенні розуміння та засвоєння знань студентів, можливості візуалізації інформації, а також у створенні умов для їх самостійної роботи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. До питання формування освітньо-інформаційного середовища зверталось багато наукових діячів, зокрема: Р. Вернидуб (інформаційно-освітнього середовища як чинника забезпечення якості професійної підготовки педагогічних кадрів); Р. Гуревич (формування інформаційно-освітнього середовища вищого навчального закладу на основі інтеграції інформаційних і комунікаційних технологій); О.В. Тишевська-Шапошник (інформаційне середовище як чинник формування комунікативних стратегій розвитку туристичної діяльності, розвитку компетентностей як суспільно і особистісно значущої цінності. Окремі питання щодо інформатизації системи освіти висвітлено у наукових працях В. Бикова, Ю. Дорошенка, М. Жалдака, І. Захарової, Г. Козлакової, Ю. Рамського, С. Семерікова тощо.

Мета статті – визначити особливості використання освітньо-інформаційного середовища у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства.

Можемо визначити, що процес підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства можливо покращити шляхом залучення до спеціально розробленого освітньо-інформаційного середовища, за допомогою якого можливо оптимізувати процес формування готовності студентів до професійної діяльності в галузі туризму, активізувати їх самостійну роботу.

Інформатизація вітчизняної системи освіти ґрунтується на відповідних нормативно-правових документах. Так, стратегічні цілі, основні принципи інформатизації, очікувані наслідки її реалізації включає Концепція Національної програми інформатизації Закону України [4]. Національна Доктрина розвитку освіти щодо інформаційних технологій наголошує на пріоритетності впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у процес професійної підготовки, які забезпечують удосконалення навчально-виховного процесу, ефективність освіти та її доступність. Це досягається шляхом забезпечення поступової інформатизації системи освіти, спрямованої на задоволення освітніх інформаційних і комунікаційних потреб учасників навчально-виховного процесу; запровадження дистанційних форм навчання [2].

В останні роки дистанційне навчання все більше набуває розвитку в сучасній системі освіти. Під дистанційним навчанням розуміється індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціально створеному освітньо-інформаційному середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій [3]. А поєднання його з традиційними формами навчання надає можливість підвищити рівень підготовки майбутніх фахівців до їх професійної діяльності.

Виокремимо мету та завдання освітньо-інформаційного середовища.

Основними цілями створення освітньо-інформаційного середовища у закладах освіти є:

- підвищення якості освіти через упровадження та використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес;

- забезпечення доступу до знань та даних кожного студента;

- розвиток інтелектуальних і творчих здібностей на базі індивідуалізації освіти;

- забезпечення випереджувального навчання майбутніх фахівців.

Основними завданнями виокремимо:

- задоволення індивідуальних, освітніх потреб студентів, підвищення рівня їх професійної підготовки через використання інформаційно-комунікаційних технологій;

- створення єдиного інформаційного простору;

- динамічне поєднання всіх комунікаційних засобів завдяки універсальним формам зберігання, оброблення і передавання інформації;

- розвиток матеріально-технічної та навчально-методичної баз закладів освіти;

- удосконалення системи інформаційного і методичного забезпечення в закладів освіти.

Отже, освітньо-інформаційне середовище – це спеціально створений інформаційний простір, який сприяє взаємодії викладачів зі студентами шляхом використання засобів навчання, методик, інструментів навчальної діяльності, матеріальної бази та способів комунікації. Освітньо-інформаційне середовище формується всіма учасниками навчального процесу.

Одним із шляхів створення освітньо-інформаційного середовища як засобу підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства є впровадження електронної системи Moodle до навчального процесу студентів, яка надає йому ще більше професійної спрямованості.

Поняття системи Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment) розуміється як модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище, що активно впроваджується в освітню практику, обумовлюється її високим педагогічним потенціалом, досить простим і зручним інтерфейсом, широко використовується для розробки дистанційних курсів, що надають можливість студентам самостійно освоювати навчальний матеріал в умовах епізодичної опосередкованої взаємодії з викладачем та базується на використанні ресурсів інформаційно-комунікаційних мереж [5].

Як підкреслює Н.В. Михайлова, асинхронна самостійна робота студентів закладів освіти в освітньо-інформаційному середовищі Moodle визначається як суб'єктний вид навчально-пізнавальної та практичної діяльності майбутніх фахівців, спрямованої на вирішення системи навчальних задач і завдань в процесі розподіленої в часі інтерактивної взаємодії з розвиваючими його елементами [1].

Електронна система навчання Moodle передбачає користування студентів багатьма її інструментами: глосаріями, практикумами, тестами, блогами та форумами, як у власному темпі, так і в режимі реального часу. А можливості використання засобів мультимедіа у системі (відео- і аудіоматеріалів, малюнків) значно підвищують ефективність викладання та сприяють зацікавленості студентів до ознайомлення й засвоєння нового матеріалу.

Але дистанційна освіта має як позитивні, так і негативні якості.

До позитивних віднесемо: індивідуальний темп навчання; доступність навчання для будь-якої людини; швидкість спілкування; технологічність освітнього процесу; творчість.

До негативних: відсутність реального спілкування між студентами і викладачами; відсутність систематичного контролю за навчальною діяльністю студентів; відсутність практичних занять під психолого-педагогічним керівництвом викладача, необхідних для більш якісного засвоєння знань.

Орієнтуючись на теоретичні підходи щодо розробки окремих курсів в системі Moodle, відображені у працях науковців (А.В. Андреев, В.К. Вінник, О.Г. Покало, Ю.В. Триус, В.М. Франчук), можемо визначити, що навчально-методичні компоненти системи слід розширювати, спрямовуючи її на підготовку майбутніх фахівців з туризмознавства до професійної діяльності та ураховуючи її особливості.

Отже, з метою покращення підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства та формування компонентів їх готовності до професійної діяльності, в навчальному процесі означеної спеціальності було створено відповідне освітньо-інформаційне середовище.

Розробка освітньо-інформаційного середовища професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства здійснювалась викладачами кафедри туризму Запорізького національного університету.

На платформі електронної системи Moodle (рис. 1) було створено дистанційні курси дисциплін навчального плану підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства, навчальні матеріали яких спрямовані на досягнення кожним студентом певного рівня сформованості компонентів готовності до професійної діяльності.

Реалізація освітньо-інформаційного середовища підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства до професійної діяльності здійснювалась за допомогою розроблення курсів таких дисциплін, як: сервісологія, організація туризму, туризмологія, основи наукових досліджень тощо (рис. 2). Кожен курс наповнений навчально-методичними матеріалами: робоча навчальна програма, конспектами лекцій, рекомендації щодо виконання практичних завдань, тести, теми індивідуальних дослідницьких завдань, допоміжна література тощо.

Вивчення дисциплін студентами відбувається за допомогою використання електронних засобів комунікаційного зв'язку, листування електронною поштою, гуртової творчої роботи в межах спільних проектів, дискусій, презентацій, мультимедійних конференцій, вебінарів, мережеских форумів і чатів. Система Moodle створює і зберігає портфоліо кожного студента: всі виконані ним завдання, оцінки та коментарі викладача, повідомлення у форумі, а також дозволяє контролювати його активність, час навчальної роботи в мережі.

Висновки. Отже, впровадження освітньо-інформаційного середовища підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства надає можливість не лише засвоювати ними знання, а й сприймати інноваційні тенденції в навчанні з використанням інформаційних технологій. Використання електронної системи навчання сприяє розвитку мотивації студентів до постійної навчальної діяльності, до самовдосконалення, самонавчання,

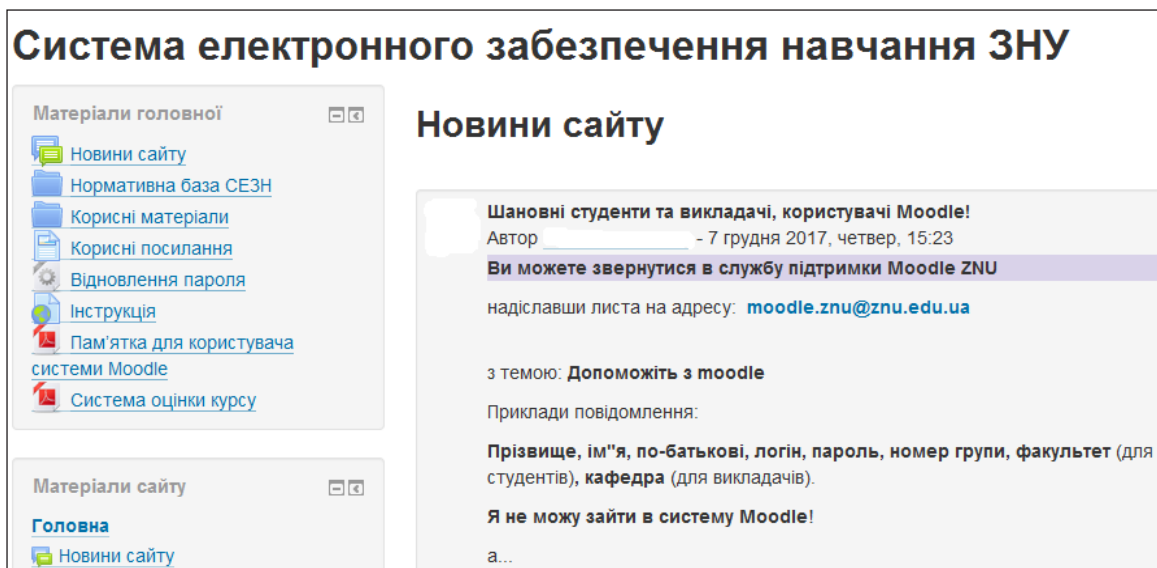

Рис. 1. Електронна система Moodle

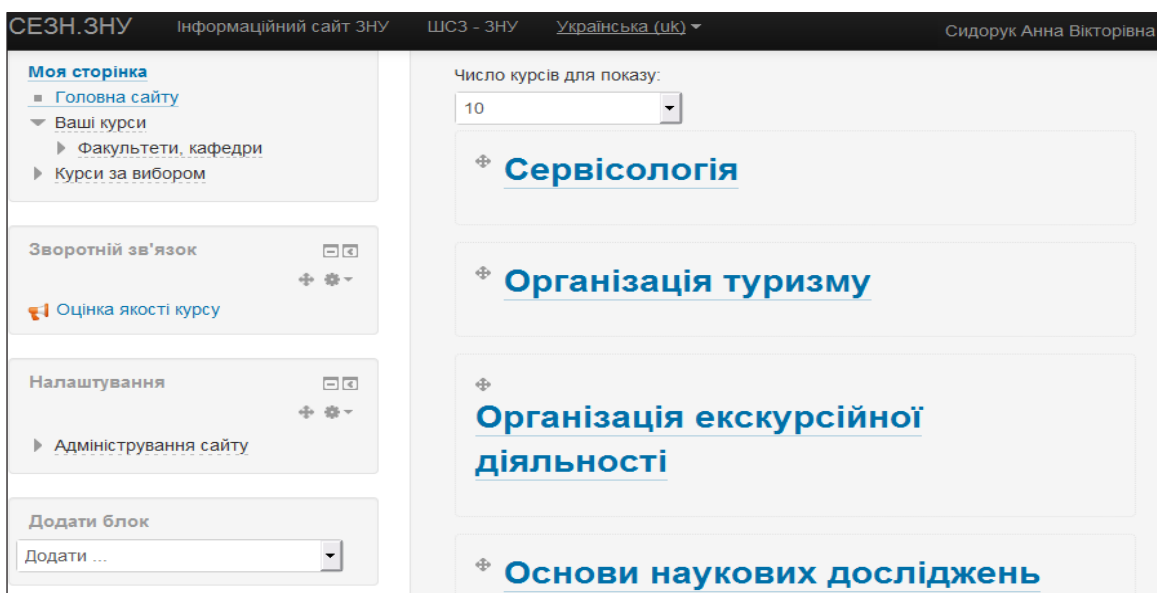

Рис. 2. Освітньо-інформаційне середовище підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства

самовираження, творчості, потреби у пізнанні; виховує у студентів здатність до самостійного пошуку необхідної інформації; привчає до аналізу різних навчальних даних, статистичних досліджень; впливає на формування готовності до проведення самостійної, гурткової, науково-дослідної роботи майбутніх фахівців з туризмознавства в їх професійній діяльності.

Перспективи подальших досліджень. Використання освітньо-інформаційного середовища

підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства підвищує зацікавленість студентів до навчання, встановлює нову роль викладача та урізноманітнює процес навчання. Саме тому зростає потреба викладачів у постійному підвищенні власної кваліфікації щодо роботи в системі електронного забезпечення навчання Moodle, потреби і бажання в удосконаленні дистанційних курсів дисциплін та навчально-методичних матеріалів підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства до професійної діяльності.

Список літератури:

1. Михайлова Н.В. Електронная обучающая среда Moodle как средство организации асинхронной самостоятельной работы студентов вуза: автореф. дис. на соискание уч. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Общая педагогика, история педагогики и образования» / Н.В. Михайлова. – Оренбург, 2012. – 23 с.
2. Національна Доктрина розвитку освіти (затв. Указом Президента України від 17.04.2002 № 347). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>.
3. Про затвердження Положення про дистанційне навчання (Постанова Кабінету Міністрів України № 466 від 25.04.2013 р.). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13>.

4. Про Концепцію Національної програми інформатизації Верховна Рада України (Закон від 04.02.1998 № 75/98-ВР). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/75/98-%D0%B2%D1%80>.
5. Хохрякова Ю.М. Система Moodle как средство оптимизации управления самостоятельной работой студентов / Ю.М. Хохрякова // Серия № 1. Психологические и педагогические науки: Вестник ПГГПУ. – 2014. – С. 318–321.

Сидорук А.В.

Запорожский национальный университет

ОБРАЗОВАТЕЛЬНО-ИНФОРМАЦИОННАЯ СРЕДА КАК СРЕДСТВО ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ ПО ТУРИЗМОВЕДЕНИЮ К ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Аннотация

В статье определено, что внедрение образовательно-информационной среды в учебный процесс является одним из приоритетных направлений подготовки студентов высшего учебного заведения. Актуализировано необходимость внедрения новейших инновационных методик подготовки будущих специалистов по туризмоведению к профессиональной деятельности. Освещены взгляды выдающихся научных деятелей по поводу организации дистанционного обучения в высших учебных заведениях. Указаны цели и задачи образовательно-информационной среды в процессе формирования готовности будущих специалистов по туризмоведению. Охарактеризовано понятие системы Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment) как модульной объектно-ориентированной динамической учебной среды, которая активно внедряется в образовательную подготовку специалистов по туризмоведению высшего учебного заведения.

Ключевые слова: образовательно-информационная среда, профессиональная подготовка, специалисты, студенты, туризмоведение, учебный процесс.

Sydooruk A.V.

Zaporozhye National University

EDUCATIONAL-INFORMATIONAL ENVIRONMENT AS A MEANS OF PREPARATION FOR FUTURE SPECIALISTS ON TOURISM FOR PROFESSIONAL ACTIVITY

Summary

The article specifies that the introduction of the educational and information environment in the educational process is one of the priority areas for the preparation of students of a higher educational institution. The necessity of introduction of the newest innovative methods of preparation of future specialists in tourism science to professional activity is actualized. The views of outstanding scientists on the organization of distance learning in higher educational institutions are highlighted. The goals and objectives of the educational and information environment are indicated in the process of forming the readiness of future specialists in tourism studies. The concept of the Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment) system is described as a modular object-oriented dynamic learning environment that is actively introduced into the educational training of specialists in tourism management of a higher educational institution.

Keywords: educational and information environment, vocational training, specialists, students, tourism science, educational process.